

זבחים יב

שווערד

1. תוספות פסחים דף נט/א

יאוחר דבר כו' - אע"ג דתמיד תדיר איצטריך למיכתב דה"א שהפסח יקדים משום עליה השלם:

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כו/א

של מוספים כל היום (רבי יהודה אומר עד שבע שעות):

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כח/א

תנו רבנן היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוסף מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף שזו תדירה וזו אינה תדירה רבי יהודה אומר מתפלל של מוסף ואחר כך מתפלל של מנחה שזו מצוה עוברת וזו מצוה שאינה עוברת אמר רבי יוחנן הלכה מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוסף

4. צ"ח על ברכות דף כח/א

א"ר יוחנן הלכה מתפלל וכו'. הא דלא אמר ר' יוחנן דבריו על עיקר פלוגתייהו במשנתיהו בזמנה של מוספין דהלכה כרבנן. וממילא הוה ידעינן דמתפלל של מנחה תחלה כיון שגם של מוסף אינה עוברת. ועוד יותר תמוה, לפמ"ש התוס' לעיל דף כ"ז ע"א בד"ה תא שמע דלא גרסינן דברי רב יהודה במשנתיהו, א"כ סתם לן תנא כרבנן, וכבר אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה, ולמה הוצרך כאן לומר הלכה מתפלל וכו'. ונראה דאפילו לרבנן דשל מוסף כל היום, אעפ"כ יש רבותא במה שמתפלל מנחה תחלה. דבזבחים דף י"ב ע"א קמקשה ומי איכא מידי דאילו שחיש ליה מצפרא אמרת דזמניה הוא וכי מטי בין הערבים אמרת (יוקדם) [יאוחר] וכו', ומשני אין דאמר ר' יוחנן הלכה מתפלל של מנחה ואח"כ של מוספין, ע"ש. וא"כ היא גופה קמ"ל ר' יוחנן דאף דשל מוספין מצפרא זמניה הוא והתחיל זמנה קודם לשל מנחה, אפ"ה כשהגיע זמן מנחה מנחה קודמת. ועוד יש לומר שהוא רבותא אפ"ה אם כבר ידענו ממשנתיהו דשל מוספין כל היום, ע"פ מ"ש בזבחים דף צ' ע"ב איבעיא להו תדיר ומקודש איזה מהם קדים, וקאמר התם [צ"א ע"א] תא שמע דא"ר יוחנן הלכה מתפלל של מנחה וכו', ומשני אטו שבת למוספין אהני למנחה לא אהני, ע"ש. וא"כ היא גופה קמ"ל ר' יוחנן שלא תימא דמוספין איקרי מקודש נגד מנחה:

5. ספר שאגת אריה - סימן יט

הנה יש לי לעיין למאי דקיימא לן בריש פרק תפלת השחר (ברכות כח, א) דתפלת מוספים כל היום, והיכא שהיו לפניו ב' תפלות אחת של מנחה ואחת של מוסף, של מנחה קודמת לשל מוסף, משום דתדירא כדאמרי רבנן התם (כו, א ושואל) מכל מקום היכא שאין לו שהות ביום להתפלל את שתייהם אלא אחת מהן, מי נימא דשל מנחה קדים לשל מוסף משום דתדירא ושל מוסף תיבטל. או דילמא כיון דקיימא לן טעה ולא התפלל של מנחה מתפלל של ערבית שתיים ויש לשל מנחה תשלומין, אבל של מוסף אין לה תשלומין לאחר שעבר זמנה, דתפלת מוסף במקום קרבן מוסף קאי ובתפלה עצמה מדכרינן ליה לקרבן מוסף והואיל ועבר יומו בטל קרבנו, וכמ"ש התוס' ריש פרק תפלת השחר (כו, א ד"ה איבעיא) וכ"כ ש"פ, א"כ של מוסף קודם דהוה לי' מצוה עוברת כיון דאין לה תשלומין, אבל של מנחה כיון דיש לה תשלומין אע"פ דשכר תפלה יהבי ליה שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה כדאמר התם, אפ"ה כיון דאינה נפסדת לגמרי, של מוסף נפסדת לגמרי קדים לה, דאם לא עכשיו אימתי:

... אבל בתפלת מוסף ומנחה ששניהם זמנם השתא, אלא של מוסף אין לה תשלומין משום דעבר יומו בטל קרבנו, ושל מנחה יש לה תשלומין, אף ע"ג דשל מנחה קודמת לשל מוסף דתדירא, מ"מ היכא דליכא שהות להתפלל שתייהם, של מוסף קודמת, לפי שאין לה תשלומין, ושל מנחה יש לה תשלומין וכמ"כ כן נ"ל:

6. ספר מגן אברהם על או"ח סימן רפ"ג

של מנחה... ונ"ל דאם הוא סמוך לערב ואין שהות להתפלל שתייהן יתפלל מוסף דמנחה יש לה תשלומין בערבית...

7. הרא"ש על ברכות פרק רביעי - סימן ח

... אמר רבי יוחנן הלכה מתפלל של מנחה ואחר כך מתפלל של מוספין ה"ג וכך היא שנויה בזבחים פ"ק (דף יב.) ובפרק כל התדיר (דף צא.) דהלכה כרבנן דהכא ואם כן יש לזוהר כשמאחרים ביום הכפורים תפלת שחרית עד אחר שבע שעות

שיש להקדים תפלת המנחה קודם תפלת המוסף ובירושלמי דפירקין גרסינן רבי חייה בשם רבי יוחנן תפלת המנחה ותפלת המוסף תפלת המנחה קודמת הוה בעו למימר בשאין שהות ביום להתפלל שתייהם. אבל אם יש שהות ביום להתפלל שתייהם תפלת המוסף קודמת ר' נתן בר טובי אמר אפילו יש שהות ביום להתפלל שתייהם תפלת המנחה קודמת והתניא הקדים תפלת המנחה לתפלת המוסף יצא בדיעבד אין לכתחלה לא הוא פתר לה בשלא הגיע זמן לתפלה כהא דריב"ל דהוה מפקיד לתלמידיו אי הוה לכוון אריסטון ומטא יומא לשית שעי עד דלא (סליקתו) [תסקון] לאריסטון תיהוון מצלי דמנחה עד שלא (תסקון) [תשרון] משמע שכך א"ל דבשעת מנחה קטנה שהוא עיקר זמן המנחה אז יש להקדים תפלת

המנחה קודם תפלת מוסף אבל במנחה גדולה דשבע שעות אין לחוש. ומיהו גמרא דידן לא סבר הכי דאפי' בשעה שביעית פסקינו כרבנן שצריך להקדים תפלת המנחה וי"מ דהא דקאמר היו לפניו שתי תפלות מתפלל של מנחה תחלה היינו דווקא שצריך עתה להתפלל שתייהם כי ההיא דירושל' שרוצה ליכנס לסעודה גדולה ואי אפשר לו להתחיל עד שיתפלל כיון שצריך להתפלל שתייהן תפלת המנחה קודמת שהיא תדירה וגם עיקר זמנה. אבל אם אינו צריך להתפלל תפלת המנחה יכול להקדים תפלת המוספין ולאחר תפלת המנחה עד סמוך לדמדומי החמה:

8. שו"ע אורח חיים - סימן רפו - דיני תפלת מוסף בשבת:

(א) זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת השחר ואין לאחרה יותר מעד סוף ז' שעות. ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע ואעפ"כ יצא י"ח מפני שזמנה כל היום. ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה, אין לה תשלומין... (ה) היו לפניו שתי תפלות, אחת של מנחה ואחת של מוספין, כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות (ומחצה, טור) שהוא זמן תפלת מנחה, צריך להתפלל של מנחה תחלה ואח"כ של מוסף: הגה - ומיהו אם הקדים של מוסף, יצא (ב"י בשם הרשב"א). וי"א דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתייהן, כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה, אבל אם א"צ עתה להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף: הגה - ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה (הר"י והרא"ש בשם ירושלמי). ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף, כדי שלא יטעו:

9. רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יא

הפסח ששחטו במחשבת שינוי השם, בין ששינה שמו לשם זבח אחר בין ששינהו לשם חולין פסול שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לה', במה דברים אמורים ששחטו בזמנו שהוא יום ארבעה עשר בניסן אפילו שחטו בשחרית במחשבת שינוי השם פסול, אבל אם שחטו שלא בזמנו במחשבת שלא לשמו כשר, שלא לשם בעליו נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול. השגת הראב"ד: בד"א ששחטו בזמנו. א"א זהו כבן בתירא ור' יהושע מכשיר.

10. כסף משנה הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יא

... ומ"ש אפילו שחטו בשחרית וכו'. שם במשנה (דף י"ב) פלוגתא דתנאי ופסק כבן בתירא דפסל משום דשקלי וטרו אמוראי אליביה והראב"ד ... משיג עליו למה הניח ר' יהושע דהוא מארי דגמרא טפי וכבר כתבתי טעם לדבר...

11. הגרי"ז על מסכת זבחים דף יב ע/א

בענין דיחוי בקדשים, גרסינן בגמ' מגדף בה ר' אבהו א"כ פסח כשר לבין בתירא היכא משכחת לה אי דאפרשי' האידינא דחוי מעיקרו הוא אי דאפרשינהו מאתמול נראה ונדחה הוא עיי"ש, ומדמחלק הגמרא בתרתי, נראה דדחוי מעיקרא ונראה ונדחה הם שני ענינים, דדחוי מעיקרא אינו שייך לדין דיחוי דנראה ונדחה, ודין דיחוי של נראה ונדחה הוא דיחוי של בפועל היינו אם נדחה בפועל מהקרבה, והדין של דחוי מעיקרא הוא דיחוי בהקדש של קרבן, היינו שחל עליה קדושת דיחוי מתחילתה, וזה נפ"מ לכמה ענינים וכגון למה שמבואר לקמן (דף נ"ט ע"א) דבנפגם המזבח דחוי מעיקרא לא הוי דיחוי, ונתקשו התוס' בסוגיא בזה, ולפי מה שכתבנו הוא פשוט דבנפגם המזבח הדיחוי אינו שייך רק לנראה ונפגם דהוא הוי דיחוי בפועל מהקרבה אבל לדחוי מעיקרא אינו שייך כלל, דבחפצא של הקרבן אינו נדחה כלל, וזהו הביאור בתוס' הכא (בד"ה אי דאפרשי') שכתב החילוק ממחוסר כיפורים שהפריש קרבן קודם זמנו דלא חשיב דיחוי משום דאין זמנו עד שיטור ויטבול אבל האי לא הוי לפסח ושלמים אעפ"י שהיא זמן שלמים, ונראה בכוונתם דאין הביאור במקצתו ראוי, דבשחרית מיקרי כבר פסח בזמנו ואין לו הדין של פסח בשאר ימות השנה אלא דגם בשחרית מיקרי פסח בשאר ימות השנה שלמים, והא דמקצתו ראוי מהני דהרי זמן פסח הוי ומהני בו כבר מחשבת שינוי השם דפסח, ואעפ"כ אין לעוקרו מתורת פסח דגם דין פסח יש לו, וזהו החילוק ממחוסר כפרה דשם בהחפצא של קרבן אין שום דיחוי דרק הבעלים אינם ראויים להביא קרבנות אבל בקדושת הקרבן לא חסר כלל דין הקרבה, והראיה דשלא לשמן כשר כדאיתא לקמן, אבל בפסח כיון דיש עליו גם דין שלמים ואינו ראוי להקרבה הוי דיחוי בעצם הקדושה, והוי דחוי מעיקרא, ובוהו מבואר מה דמשמע בגמרא דהכא, והתירוץ דאין מחוסר זמן לבו ביום או דאין מחוסר זמן בלילה לא מהני רק להדיחוי של דחוי מעיקרא, אבל להדיחוי של נראה ונדחה לא מהני הסברא דאין מחוסר זמן לבו ביום, מדנקט הגמרא דאפרשיה מצפרא או מאורתא דוקא, ומשמע דוקא מצפרא אבל מאתמול לא יועיל והוא משום דשני ענינים הם, והך סברא דאין מחוסר זמן לבו ביום לא מהני רק להדיחוי מעיקרא דלא הוי דיחוי בעצם הקדושה, אבל סוף סוף אינו נראה להקרבה והוי דיחוי בפועל, והתוס' לקמן (דף נ"ט ע"א בד"ה עד שלא) נקטו סברא אחרת משום דבידו לתקן וכמו מחוסר זמן, היינו דנקטו ההקדש לכתחילה חל שיקריבנו לאחר כן, וכן נראה ממה שהקשו התוס' יומא (דף ס"ג ע"א בד"ה שלמים) דנילף ממחוסר זמן דדחוי מעיקרא לא הוי דיחוי ועפ"י ד נראה להדיחוי של דחוי מעיקרא לא שייך כלל במחוסר זמן:

12. הגרי"ז על מסכת זבחים דף יב ע/א

עוד שם בסוגיא אמר ר"י בהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ולקה וכו' עיי"ש, והנה משמע מדברי רבי יוחנן דכל מילי הוי חידוש, ואיזה חידוש יש במאי דקאמר קדושה, ולכאורה היה אפשר לומר דהחידוש הוא דמקודם כשהקדיש חציה היתה קדושה רק בקדושת דמים דחציה אינו קדוש רק קדושת דמים, ואח"כ כשהקדיש חציה השני קדושה קדושת הגוף, וזה מאי דקאמר הגמרא ש"מ יש דיחוי בדמים אף דעתה היא קדושה קדושת הגוף, והראיה מדעושה תמורה...